

Liikennevaliokunnan mietintö n:o 11 hallituksen esityksestä laiksi kaupunkien satamanpitoon liittyvien erioikeuksien kumoamisesta, laiksi yksityisistä yleisistä satamista ja laiksi kunnallisista satamajärjestyksistä ja liikennemaksuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunta on 7 päivänä huhtikuuta 1994 lähettänyt liikennevaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 37.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina ministeri Ole Norrback ja apulaisosastopäällikkö Raimo Kurki liikenneministeriöstä, diplomi-insinööri Jouko Vuoristo Merenkulkulaitoksesta, satamaneuvos Elias Muurinen Helsingin kaupungista, elinkeinoasiamies Lauri Lamminmäki Kirkkonummen kunnasta, toimitusjohtaja Alpo Naski Suomen satamaliitosta, satamajohtaja Ilmari Elo Kotkan satamasta, lainopillinen erityisavustaja Heikki Harjula Suomen Kuntaliitosta, kuljetustaloudellinen asiamies Maire Kaartama Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta sekä johtaja Ted Westerberg Finnlines Oy:stä. Kirjallisen lausunnon on antanut neuvotteleva virkamies Aulis Pöyhönen sisäasiainministeriöstä.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki, jolla niin sanottujen vanhojen kaupunkien satamanpitoon liittyvät erioikeudet kumotaan. Nykyinen yleisten satamien perustamista koskeva lainsäädäntö koskee vain kunnallisten satamien toimintaa. Lainsäädännön selkeyttämistarvetta yleisen satamatoiminnan harjoittamisedellytysten osalta on erityisesti siltä osin kuin kysymys on vanhojen kaupunkien satamanpitoerioikeuksien merkityksestä ja vaikutuksesta.

Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi laki yksityisistä yleisistä satamista. Siinä säädetään yksityiselle yleiselle satamalle hyväksyttävästä satamajärjestyksestä ja satamassa perittävistä maksuista.

Myös kunnallisista satamajärjestyksistä ja liikennemaksuista annettua lakia ehdotetaan muu-

tettavaksi siten, että satamajärjestyksen hyväksymistä ja sen muuttamista koskevan päätöksen alistamisvelvollisuus lääninhallitukselle poistetaan.

Valiokunnan kannanotot ja muutosehdotukset

Liikennevaliokunnan käsityksen mukaan satamia koskevan lainsäädännön muuttaminen on tarpeellista, koska taloudelliset, hallinnolliset ja liikennetekniset tekijät ovat vuosisatojen kuluessa muuttuneet.

Valiokunta pitää tärkeänä, että satamatoiminta jää julkisen valvonnan alaiseksi, kun satamien rakennusedellytykset ratkaistaan rakennus- ja vesilainsäädännön mukaisesti. Lisäksi liikennevaliokunta pitää tarpeellisena, että yksityisen yleisen sataman perustaminen olisi luvanvaraista.

Yksityisen yleisen sataman perustamiseen tai sen olennaiseen laajentamiseen olisi saatava valtioneuvoston lupa. Lupaa myönnettäessä on kiinnitettävä huomiota mm. siihen, että satamien sijainti, toimivuus ja palvelut vastaavat kuljetustarpeita. Keskeistä yleisen satamanpidon ja yleisen satamatoiminnan osalta on turvata tasaveroiset lähtökohdat satamien toimintaedellytyksille ja toimintaan liittyvälle vastuulle siten, ettei erilaisia satamia aseteta toisistaan poikkeavaan asemaan. Liikennevaliokunta toteaa, että satamatoimintaa pidettäessä on taattava sataman ja sen palveluiden saatavuus kaikille käyttäjille. Keskeistä on myös turvata satamaoikeuksien hakijoiden tasapuolinen kohtelu. Milloin siihen on erityistä syytä, ennen luvan myöntämistä tulisi asiaa valmistelevan viranomaisen, liikenneministeriön, pyytää lausunnot sataman vaikutusalueen kunnilta sekä muilta ministeriöiltä ja merkittäviltä keskusvirastoilta.

Säätämisyjärjestys

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

Valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 3 momentin vakiintuneen tulkinnan mukaan perustuslain-suoja ulottuu vanhojen kaupunkien erioikeuk-siin. Tämän johdosta hallituksen esityksen 1. laki olisi säädettävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla.

että 1. ja 3. lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomina ja

että 2. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

2.**Laki****yksityisistä yleisistä satamista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 ja 2 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3 § (uusi)**Perustamislupa**

Yksityisen yleisen sataman perustamiseen tai sen olennaiseen laajentamiseen on saatava valtio-neuvoston yleisistunnon lupa.

Lupa voidaan myöntää, mikäli siihen on perus-teltua aihetta.

Luvassa voidaan asettaa sataman perustamisel-le tarpeellisia ehtoja.

4—7 §

(Kuten 3—6 § hallituksen esityksessä)

Edelleen liikennevaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus n:o 1 käsiteltäisiin val-

tiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 1994

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saapunki, va-rapuheenjohtaja Kasurinen, jäsenet Antvuori, Hassi, Lahikainen, M. Laukkanen, Mölsä, Rau-

ramo, Renlund, Rossi, Rönnholm, Suhonen, Tennilä ja Vehkaoja sekä varajäsenet Heikkinen (osittain) ja Lahtinen.